ДОКЛАД ЗА ВЛИЯНИЕТО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ ВЪРХУ ЗДРАВНИЯ СТАТУС НА НАСЕЛЕНИЕТО В ОБЛАСТ ГАБРОВО (ГРАД СЕВЛИЕВО) ПРЕЗ 2024 ГОДИНА

I. КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

Общи данни

Община Севлиево е включена в утвърден от Министъра на околната среда и водите годишен график на мобилна станция Русе през 2024 година. Тази станция измерва нивата на озон (O_3), въглероден оксид (CO), азотни оксиди (NO), азотни оксиди (азотен диоксид NO_2), серен диоксид (SO_2) и фини прахови частици ($ФПЧ_{10}$) във въздуха.

Контролът на основните показатели, характеризиращи качеството на атмосферния въздух в приземния слой, се осъществява в стационарния пункт за мониторинг – гр. Севлиево, ул. „Дядо Фильо Радев“№ 9.

Данните за качеството на атмосферния въздух са на база обобщените резултати от измерванията от мобилната автоматична станция на ИАОС.

Съгласно изискванията на нормативната база по околна среда продължителността на измерването е 52 денонощия, разпределени равномерно през всеки от четирите сезона.

В РЗИ Габрово са постъпили 4 бр. протоколи от измервания на качеството на атмосферния въздух в гр. Севлиево, общ. Севлиево, обл. Габрово за 52 денонощия при непрекъснат режим на работа на МАС:

1) Протокол от Изпитване № 11-0326 от 10.05.2024 г., за периода от 26.04.2024 г. до 08.05.2024 г.;

2) Протокол от Изпитване № 11-0480 от 18.10.2024 г., за периода:

- от 18.07.2024 г. до 20.07.2024 г.;
- от 23.07.2024 г. до 28.07.2024 г.;
- от 03.08.2024 г. до 06.08.2024 г.;

3) Протокол от Изпитване № 11-0702 от 25.10.2024 г., за периода от 11.10.2024 г. до 23.10.2024 г.;

4) Протокол от Изпитване № 11-0935 от 02.01.2025 г., за периода от 18.12.2024 г. до 30.12.2024 г.;

Наредба 12/2010 г. изм. и доп. бр. 79 на ДВ от 8.10.2019., в сила от 8.10.2019 г. Приложение №1 към чл. 3, Таблица 2 и Приложение № 4 към чл. 8, ал 1, Таблица 7 – за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосверния въздух, урежда установяването на норми за нивата (концентрациите).

Нивата на озон (O_3), серен диоксид (SO_2), въглероден оксид (CO), азотни оксиди (NO), азотни оксиди (NO_2), и фини прахови частици ($ФПЧ_{10}$) в атмосферния въздух, които са определени като основни замърсители на атмосферния въздух. Според тази Наредба пределно допустимите концентрации (ПДК) за основните замърсители, измерени в пункта. Вида и стойностите им са представени в таблицата:

Пределно-допустими концентрации според Наредба №12/2010 г., изм. и доп. бр. 79 на ДВ от 8.10.2019., в сила от 8.10.2019 г.

Показател	Резултат от изпитването (стойност, неопределеност)	Стойност и допуск
Озон O_3	Съгл. Прилож.1 U = 10,90%	Средночасова стойност праг за информиране на населението 180 µg/m^3
Въглероден оксид	Съгл. Прилож.1 U = 10,52%	максимална осемчасова средна стойност 10 mg/m^3
Азотни оксиди (Азотен оксид)	Съгл. Прилож.1 U = 10,32%	-
Азотни оксиди (азотен диоксид)	Съгл. Прилож.1 U = 10,32%	СЧНОЧЗ 200 µg/m^3
Серен диоксид SO_2	Съгл. Прилож.1 U = 8,93%	СДНОЧЗ 125 µg/m^3 СЧНОЧЗ 350 µg/m^3
$ФПЧ_{10}$	Съгл. Прилож.1	СДНОЧЗ 50 µg/m^3

Забележка: *Позиция №3 от таблицата не е нормирана съгласно Наредба №12/2010 г. за норми на серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух, поради отсъстеие на критерии за оценка спрямо СЧНОЧЗ (Средночасова норма за опазване на човешкото здраве) и СДНОЧЗ (Среднодененощна норма за опазване на човешкото здраве).*

Стандарти/валдирани методи за определяне на атмосферните замърсители са:

1. Метод за измерване концентрацията на озон - БДС EN 14625:2012;
2. Метод за измерване концентрацията на въглероден оксид - БДС EN 14626:2012;
3. Метод за измерване концентрацията на азотни оксиди (азотен оксид) - БДС EN 14211:2012;
4. Метод за измерване концентрацията на азотни оксиди (азотни диоксиди) - БДС EN 14211:2012
5. Метод за измерване концентрацията на серен диоксид - БДС EN 14212:2012
6. Метод за измерване концентрацията на фини прахови частици - БДС EN 16450:2017

Анализ на резултатите

Фини прахови частици с размер ($ФПЧ_{10}$)

Извършени са 1248 анализи за 52 денонощия за съдържание на $ФПЧ_{10}$.

<u>За периода от 26.04.2024 г. до 08.05.2024 г.</u>

Най- ниска средна стойност на $ФПЧ_{10}$ е 9,0 µg/m$^{3;}$

Най-висока средна стойност на $ФПЧ_{10}$ е 17,0 µg/m$^{3;}$

Най- ниска максимална стойност на $ФПЧ_{10}$ е 19,0 µg/m$^{3.}$

Най-високата максимална стойност на $ФПЧ_{10}$ е 41,0 µg/m$^{3.}$

За периода е изчислена среднодененощна стойност на $ФПЧ_{10}$ 21,5 µg/m^3, което означава, че среднодененощната норма за опазване на човешкото здраве не е превишена;

<u>За периода: от 18.07.2024 г. до 20.07.2024 г.; от 23.07.2024 г. до 28.07.2024 г.; от 03.08.2024 г. до 06.08.2024 г.;</u>

Най- ниска средна стойност на $ФПЧ_{10}$ е 7,0 µg/m$^{3;}$

Най-висока средна стойност на $ФПЧ_{10}$ е 37,0 µg/m$^{3;}$

Най- ниска максимална стойност на $ФПЧ_{10}$ е 18,0 µg/m$^{3.}$

Най-високата максимална стойност на $ФПЧ_{10}$ е 45,0 µg/m$^{3.}$

За периода е изчислена среднодененощна стойност на $ФПЧ_{10}$ 26,8 µg/m^3, което означава, че среднодененощната норма за опазване на човешкото здраве не е превишена;

За периода от 11.10.2024 г. до 23.10.2024 г.

Най- ниска средна стойност на $ФПЧ_{10}$ е 8,0 $\mu g/m^{3;}$

Най-висока средна стойност на $ФПЧ_{10}$ е 29,0 $\mu g/m^{3;}$

Най- ниска максимална стойност на $ФПЧ_{10}$ е 13,0 $\mu g/m^{3.}$

Най-високата максимална стойност на $ФПЧ_{10}$ е 55,0 $\mu g/m^{3.}$

За периода е изчислена средноденонощна стойност на $ФПЧ_{10}$ 26,3 $\mu g/m^3$, което означава, че средноденонощната норма за опазване на човешкото здраве не е превишена;

За периода от 18.12.2024 г. до 30.12.2024 г.

Най- ниска средна стойност на $ФПЧ_{10}$ е 13,0 $\mu g/m^{3;}$

Най-висока средна стойност на $ФПЧ_{10}$ е 52,0 $\mu g/m^{3;}$

Най- ниска максимална стойност на $ФПЧ_{10}$ е 24,0 $\mu g/m^{3.}$

Най-високата максимална стойност на $ФПЧ_{10}$ е 125,0 $\mu g/m^{3.}$

За периода е изчислена средноденонощна стойност на $ФПЧ_{10}$ 53,5 $\mu g/m^3$, което означава, че средноденонощната норма за опазване на човешкото здраве е превишена;

Има установени 9 бр. проби нестандартни със средноденонощни концентрации, които са 9,0 %. Броят на превишаванията не надхвърля максимално допустимите 35 пъти в рамките на една календарна година. Най-високи стойности на средноденонощните концентрации, включително всички превишения (**от 8 до 125 $\mu g/m^3$**), са измерени за периода:

- от 11.10.2024 г. до 23.10.2024 г.;
- от 18.12.2024 г. до 30.12.2024 г.;

Най-ниските стойности на средноденонощните концентрации (**от 7 до 45 $\mu g/m^3$**), са измерени за периода:

- от 26.04.2024 г. до 08.05.2024 г.;
- от 18.07.2024 г. до 20.07.2024 г.;
- от 23.07.2024 г. до 28.07.2024 г.;
- от 03.08.2024 г. до 06.08.2024 г.;

През отоплителния сезон има отчетени високи стойности от замърсяване с прахови частици. Основно изгарянето на твърди горива в бита. Специфичните метеорологични условия през зимния сезон намаляват възможността за разсейване на замърсителите и допринасят за задържането им в приземните слоеве на атмосферния въздух. Други основни източници на прах са промишлеността, транспорта и енергетиката. Финитe прахови частици се емитират в атмосферата директно (първични емисии) или се образуват от емитираните в атмосферата газове – прекурсори на фини прахочи частици(вторични емисии). Серният диоксид, азотните оксиди и амонякът са неорганизирани газообразни вещества, прекурсори на финитe прахови частици.

Серен диоксид (SO_2)

Извършени са общо 1248 анализа за 52 денонощия за съдържание на Серен диоксид (SO_2).

За периода от 26.04.2024 г. до 08.05.2024 г.

Най- ниска средна стойност на Серен диоксид (SO_2) е 13,0 $\mu g/m^{3;}$

Най-висока средна стойност на Серен диоксид (SO_2) е 19,0 $\mu g/m^{3;}$

Най- ниска максимална стойност на Серен диоксид (SO_2) е 14,0 $\mu g/m^{3.}$

Най-високата максимална стойност на Серен диоксид (SO_2) е 23,0 $\mu g/m^{3.}$

От направените анализи за периода е изчислена стойност на Серен диоксид (SO_2) 17,6 $\mu g/m^3$, което означава, че средночасовата и средноденонощната норма за опазване на човешкото здраве не е превишена.

За периода: от 18.07.2024 г. до 20.07.2024 г.; от 23.07.2024 г. до 28.07.2024 г.; от 03.08.2024 г. до 06.08.2024 г.;

Най- ниска средна стойност на Серен диоксид (SO_2) е 12,0 $\mu g/m^{3;}$

Най-висока средна стойност на Серен диоксид (SO_2) е 17,0 $\mu g/m^{3;}$

Най- ниска максимална стойност на Серен диоксид (SO_2) е 12,0 $\mu g/m^{3.}$

Най-високата максимална стойност на Серен диоксид (SO_2) е 18,0 $\mu g/m^{3.}$

От направените анализи за периода е изчислена стойност на Серен диоксид (SO_2) 14,8 μg/m^3, което означава, че средночасовата и среднодененощната норма за опазване на човешкото здраве не е превишена.

За периода от 11.10.2024 г. до 23.10.2024 г.

Най- ниска средна стойност на Серен диоксид (SO_2) е 3,0 μg/m^3;

Най-висока средна стойност на Серен диоксид (SO_2) е 6,0 μg/m^3;

Най- ниска максимална стойност на Серен диоксид (SO_2) е 4,0 μg/m^3.

Най-високата максимална стойност на Серен диоксид (SO_2) е 16,0 μg/m^3.

От направените анализи за периода е изчислена стойност на Серен диоксид (SO_2) 7,6 μg/m^3, което означава, че средночасовата и среднодененощната норма за опазване на човешкото здраве не е превишена.

За периода от 18.12.2024 г. до 30.12.2024 г.

Най- ниска средна стойност на Серен диоксид (SO_2) е 7,0 μg/m^3;

Най-висока средна стойност на Серен диоксид (SO_2) е 9,0 μg/m^3;

Най- ниска максимална стойност на Серен диоксид (SO_2) е 7,0 μg/m^3.

Най-високата максимална стойност на Серен диоксид (SO_2) е 10,0 μg/m^3.

От направените анализи за периода е изчислена стойност на Серен диоксид (SO_2) 8,6 μg/m^3, което означава, че средночасовата и среднодененощната норма за опазване на човешкото здраве не е превишена.

Средночасовите и среднодененощните концентрации са от 3 μg/m^3 до 23,0 μg/m^3 и не превишават пределно допустимите норми.

Основните източници на SO_2 са горенето на изкопаеми горива ТЕЦ и битовото горене, както металургията и химическата промишленост.

Въглероден оксид (CO)

Извършени са общо 1248 анализа за 52 денонощия за съдържание на Въглероден оксид (CO)

За периода от 26.04.2024 г. до 08.05.2024 г.

Измерени са средночасови концентрации от 0,5 до 1,0 mg/m^3.

За периода не е установена максимална осемчасова средна стойност над пределно допустимите норми;

За периода: от 18.07.2024 г. до 20.07.2024 г.; от 23.07.2024 г. до 28.07.2024 г.; от 03.08.2024 г. до 06.08.2024 г.;

Измерени са средночасови концентрации от 0,4 до 0,9 mg/m^3.

За периода не е установена максимална осемчасова средна стойност над пределно допустимите норми;

За периода от 11.10.2024 г. до 23.10.2024 г.

Измерени са средночасови концентрации от 0,4 до 1,2 mg/m^3.

За периода не е установена максимална осемчасова средна стойност над пределно допустимите норми;

За периода от 18.12.2024 г. до 30.12.2024 г.

Измерени са средночасови концентрации от 0,7 до 4,8 mg/m^3.

За периода не е установена максимална осемчасова средна стойност над пределно допустимите норми;

Максималните осемчасови средни концентрации са от 0,4 μg/m^3 до 4,8 μg/m^3 и не превишават пределно допустимите норми.

Азотни оксиди (Азотен оксид NO)

Извършени са общо 1248 анализа за 52 денонощия за съдържание на

Азотен оксид (NO)

За периода от 26.04.2024 г. до 08.05.2024 г.

Най- ниска средна стойност на Азотен оксид (NO) е 0 μg/m^3;

Най-висока средна стойност на Азотен оксид (NO) е 2 μg/m^3;

Най- ниска максимална стойност на Азотен оксид (NO) е 2 μg/m^3.

Най-високата максимална стойност на Азотен оксид (NO) е 13,0 μg/m^3.

Съгласно Наредба 12/2010 г. изм. и доп. бр. 79 на ДВ от 8.10.2019., в сила от 8.10.2019 г. показател азотен оксид (NO) – няма допуск.

За периода: от 18.07.2024 г. до 20.07.2024 г.; от 23.07.2024 г. до 28.07.2024 г.; от 03.08.2024 г. до 06.08.2024 г.;

Най- ниска средна стойност на Азотен оксид (NO) е 0 μg/m$^{3;}$

Най-висока средна стойност на Азотен оксид (NO) е 1 μg/m$^{3;}$

Най- ниска максимална стойност на Азотен оксид (NO) е 1 μg/m$^{3.}$

Най-високата максимална стойност на Азотен оксид (NO) е 11,0 μg/m$^{3.}$

Съгласно Наредба 12/2010 г. изм. и доп. бр. 79 на ДВ от 8.10.2019., в сила от 8.10.2019 г. показател азотен оксид (NO) – няма допуск.

За периода от 11.10.2024 г. до 23.10.2024 г.

Най- ниска средна стойност на Азотен оксид (NO) е 1 μg/m$^{3;}$

Най-висока средна стойност на Азотен оксид (NO) е 10 μg/m$^{3;}$

Най- ниска максимална стойност на Азотен оксид (NO) е 1 μg/m$^{3.}$

Най-високата максимална стойност на Азотен оксид (NO) е 75,0 μg/m$^{3.}$

Съгласно Наредба 12/2010 г. изм. и доп. бр. 79 на ДВ от 8.10.2019., в сила от 8.10.2019 г. показател азотен оксид (NO) – няма допуск.

За периода от 18.12.2024 г. до 30.12.2024 г.

Най- ниска средна стойност на Азотен оксид (NO) е 2 μg/m$^{3;}$

Най-висока средна стойност на Азотен оксид (NO) е 38 μg/m$^{3;}$

Най- ниска максимална стойност на Азотен оксид (NO) е 5 μg/m$^{3.}$

Най-високата максимална стойност на Азотен оксид (NO) е 286,0 μg/m$^{3.}$

Съгласно Наредба 12/2010 г. изм. и доп. бр. 79 на ДВ от 8.10.2019., в сила от 8.10.2019 г. показател азотен оксид (NO) – няма допуск.

Азотни оксиди (Азотен диоксид NO_2)

Извършени са общо 1248 анализа за 52 денонощия за съдържание на Азотен диоксид (NO_2).

За периода от 26.04.2024 г. до 08.05.2024 г.

Най- ниска средна стойност на Азотен диоксид (NO_2) е 1 μg/m$^{3;}$

Най-висока средна стойност на Азотен диоксид (NO_2) е 14 μg/m$^{3;}$

Най- ниска максимална стойност Азотен диоксид (NO_2) е 2 μg/m$^{3.}$

Най-високата максимална стойност на Азотен диоксид(NO_2)е 30,0 μg/m$^{3.}$

За периода е изчислена среднодеточасова стойност на Азотен диоксид (NO_2) е 11,8 μg/m^3, което означава, че средночасовата норма за опазване на човешкото здраве не е превишена.

За периода: от 18.07.2024 г. до 20.07.2024 г.; от 23.07.2024 г. до 28.07.2024 г.; от 03.08.2024 г. до 06.08.2024 г.;

Най- ниска средна стойност на Азотен диоксид (NO_2) е 7 μg/m$^{3;}$

Най-висока средна стойност на Азотен диоксид (NO_2) е 11 μg/m$^{3;}$

Най- ниска максимална стойност Азотен диоксид (NO_2) е 12 μg/m$^{3.}$

Най-високата максимална стойност на Азотен диоксид(NO_2)е 13,0 μg/m$^{3.}$

За периода е изчислена среднодеточасова стойност на Азотен диоксид (NO_2) е 10,8 μg/m^3, което означава, че средночасовата норма за опазване на човешкото здраве не е превишена.

За периода от 11.10.2024 г. до 23.10.2024 г.

Най- ниска средна стойност на Азотен диоксид (NO_2) е 3 μg/m$^{3;}$

Най-висока средна стойност на Азотен диоксид (NO_2) е 24 μg/m$^{3;}$

Най- ниска максимална стойност Азотен диоксид (NO_2) е 13 μg/m$^{3.}$

Най-високата максимална стойност на Азотен диоксид(NO_2)е 63,0 μg/m$^{3.}$

За периода е изчислена среднодеточасова стойност на Азотен диоксид (NO_2) е 25,8 μg/m^3, което означава, че средночасовата норма за опазване на човешкото здраве не е превишена.

За периода от 18.12.2024 г. до 30.12.2024 г.

Най- ниска средна стойност на Азотен диоксид (NO_2) е 9 μg/$m^{3;}$

Най-висока средна стойност на Азотен диоксид (NO_2) е 35 μg/$m^{3;}$

Най- ниска максимална стойност Азотен диоксид (NO_2) е 20 μg/$m^{3.}$

Най-високата максимална стойност на Азотен диоксид(NO_2)е 92,0 μg/$m^{3.}$

За периода е изчислена среднодеточасова стойност на Азотен диоксид (NO_2) е 39,0 μg/m^3, което означава, че средночасовата норма за опазване на човешкото здраве не е превишена.

Средночасовите концентрации са от 1 μg/m^3 до 92,0 μg/m^3 и не превишават пределно допустимите норми.

Азотноият диоксид е газ, който основно се образува от окислението на азотен оксид (NO). Главните източници на азотни оксиди (NO и NO_2) са високо температурните горивни процеси (от двигателитена автомобили и електроцентрали).

Озон (O_3)

Извършени са общо 1248 анализа за 52 денонощия за съдържание на Озон (O_3)

За периода от 26.04.2024 г. до 08.05.2024 г.

Най- ниска средна стойност на Озон (O_3) е 44 μg/$m^{3;}$

Най-висока средна стойност на Озон (O_3) е 68 μg/$m^{3;}$

Най- ниска максимална стойност Озон (O_3) е 67 μg/$m^{3.}$

Най-високата максимална стойност на Озон (O_3) е 120,0 μg/$m^{3.}$

За периода е изчислена средночасова стойност на Озон (O_3) е 74,8 μg/m^3, което означава, че средночасова стойност праг на информиране на населението не е превишена.

За периода: от 18.07.2024 г. до 20.07.2024 г.; от 23.07.2024 г. до 28.07.2024 г.; от 03.08.2024 г. до 06.08.2024 г.;

Най- ниска средна стойност на Озон (O_3) е 63 μg/$m^{3;}$

Най-висока средна стойност на Озон (O_3) е 87 μg/$m^{3;}$

Най- ниска максимална стойност Озон (O_3) е 100 μg/$m^{3.}$

Най-високата максимална стойност на Озон (O_3) е 145,0 μg/$m^{3.}$

За периода е изчислена средночасова стойност на Озон (O_3) е 98,8 μg/m^3, което означава, че средночасова стойност праг на информиране на населението не е превишена.

За периода от 11.10.2024 г. до 23.10.2024 г.

Най- ниска средна стойност на Озон (O_3) е 24 μg/$m^{3;}$

Най-висока средна стойност на Озон (O_3) е 46 μg/$m^{3;}$

Най- ниска максимална стойност Озон (O_3) е 62 μg/$m^{3.}$

Най-високата максимална стойност на Озон (O_3) е 101,0 μg/$m^{3.}$

За периода е изчислена средночасова стойност на Озон (O_3) е 58,3 μg/m^3, което означава, че средночасова стойност праг на информиране на населението не е превишена.

За периода от 18.12.2024 г. до 30.12.2024 г.

Най- ниска средна стойност на Озон (O_3) е 7 μg/$m^{3;}$

Най-висока средна стойност на Озон (O_3) е 39 μg/$m^{3;}$

Най- ниска максимална стойност Озон (O_3) е 15 μg/$m^{3.}$

Най-високата максимална стойност на Озон (O_3) е 82,0 μg/$m^{3.}$

За периода е изчислена средночасова стойност на Озон (O_3) е 35,8 μg/m^3, което означава, че средночасова стойност праг на информиране на населението не е превишена.

Средночасовите концентрации на Озон (O_3) са от 7 до 145,0 μg/m^3 и не превишават пределно допустимите норми.

Изводи

1. Направеният анализ на получените данни за пункта, показва, че няма регистрирани превишения на нормите за КАВ за измерените газообразни замърсители, съгласно изискванията на националното законодателство.

2. Направени са 1248 анализи за 52 денонощия за показател $ФПЧ_{10.}$ Има установени концентрации над допустимите норми в 9 проби, но нивото на $ФПЧ_{10}$ при 90,4 парцетил е 9,00 $\mu g/m^3$, което означава, че средноденонощната норма на $ФПЧ_{10}$ не е превишена.

3. Направени са общо 1248 анализа за 52 денонощия за съдържание на Серен диоксид (SO_2). Няма установени концентрации над допустимите норми. Изчислените средночасовите и среднодействителни концентрации са под допустимите норми.

4. През 2024 г. в РЗИ – Габрово не е получавано уведомление от ИАОС за трайно превишаване на нормите на мониторираните замърсители в наблюдавания град Севлиево.

II.ЗДРАВНО СЪСТОЯНИЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО

Общи данни

С писмо изх. №09-5/05.02.2025 г. на РЗИ – Габрово, от РЗОК е изискана информация относно заболеваемостта по групи болести от Клас X „Болести на дихателната система" на МКБ-10, съгласно дадените от МЗ указания. РЗОК – Габрово е предоставила данни относно: броят на първичните прегледи за болести на дихателната система за всички прегледани лица, извършени от ОПЛ и лекари специалисти за град Севлиево, област Габрово.

Разгледани са следните групи болести, включени в Клас X „Болести на дихателната система" на МКБ-10:

1. Остри инфекции на горните дихателни пътища (J00-J06);
2. Грип и пневмония (J10-J18);
3. Други остри респираторни инфекции на долните дихателни пътища (J20-J22);
4. Други болести на горните дихателни пътища (J30-J39);
5. Хронични болести на долните дихателни пътища (J40-J47);
6. Болести на белия дроб, причинени от външни агенти (J60-J70).

До 31.12.2024 г. са извършени общо 30124 първични прегледи за болести на дихателната система на лица във възрастовите групи 0 - 17 години и над 18 години. Във възрастовите групи 0 - 17 години – 22925 и над 18 години – 7199 прегледа.

Анализ на резултатите

1.Остри инфекции на горните дихателни пътища

Извършени са 23134 прегледа. Регистрираните заболявания на лица във възрастовата група 0 - 17 години са 20001 и на лица над 18 години – 3133.

При децата честотата на заболяванията е много по-висока отколкото при възрастните, което е характерно за този клас болести, предразполагащи фактори за които са простудните заболявания, вирусни и бактериални инфекции на горните дихателни пътища.

2. Грип и пневмония

Извършени са 1097 прегледа. Регистрираните заболявания на лица във възрастовата група 0 - 17 години са 391 и на лица над 18 години – 706.

При лицата над 18 години честотата на заболяванията е по-висока отколкото на лица във възрастовата група 0 - 17 години .

3.Други остри респираторни инфекции на долните дихателни пътища.

Извършени са 3957 прегледа. Регистрираните заболявания на лица във възрастовата група 0 - 17 години са 2264 и на лица над 18 години – 1693.

Острите респираторни инфекции на долните дихателни пътища са бактериални или вирусни инфекции, които засягат трахеята, бронхите, бронхиолите и белите дробове и включват остър бронхит, остър бронхиолит и остра респираторна инфекция на долните дихателни пътища. При децата честотата на заболеваемост е по-висока, отколкото при възрастните.

4.Други болести на горните дихателни пътища

Извършени са 621 прегледа. Регистрираните заболявания на лица във възрастовата група 0 - 17 години са 124 и на лица над 18 години – 497.

Горните дихателни пътища включват синусите, носните пътища, фаринкса и ларинкса. Други болести на горните дихателни пътища включват различни алергични и възпалителни заболявания. При децата честотата на заболяванията е по ниска, отколкото са регистрирани заболявания при възрастните.

5.Хронични болести на долните дихателни пътища

Извършени са 1313 прегледа. Регистрираните заболявания на лица във възрастовата група 0 - 17 години са 145 и на лица над 18 години – 1168.

В понятието хронични болести на долните дихателни пътища се включват главно следните заболявания: хроничен бронхит, емфизем, хронична обструктивна белодробна болест и астма. Тютюнопушенето се явява една от основните причини за тези заболявания. Други причини са някои алергени, професионални вредности, генетична предразположеност. При възрастовата група честотата на заболяванията е по-висока, отколкото са регистрирани заболявания при децата.

6. Болести на белия дроб, причинени от външни агенти.

Извършени са 2 прегледа за предходната 2024 г. Регистрирани са два случая при респираторни състояния, причинени от други уточнени външни агенти на лица във възрастовата група над 18 години.

Изводи

1. Честотата на регистрираните болести на дихателната система при децата е много по-голяма от тази при възрастните. Преобладават острите инфекции на горните дихателни пътища, причина за които са главно вируси, а допълнителната бактериална инфекция допринася за удължаване на заболяването и появата на усложнения. Това са най-честите заболявания, от които страдат децата, поради недостатъчно развития имунитет в детска възраст. Заболеваемостта е по-висока през студените месеци от годината и сред децата, отглеждани в колективи.

2. Като цяло за 2024 г. най-голям е относителният дял на острите инфекции на горните дихателни пътища.

3. За установяване на причинно-следствена връзка между заболяемостта на населението в мониториранияг град Севлиево от болести на дихателната система и КАВ е необходимо провеждане на конкретно епидемиологично проучване по темата, протоколът на което изисква прецизни данни за териториалното разпределение на здравните показатели (по квартали и населени места), с каквито РЗИ – Габрово не разполага.

III. Заключение

Анализът е направен само за 2024 г., тъй като за предходна година в РЗИ Габрово не е постъпвала информация за качеството на атмосферния въздух за гр. Севлиево. Съгласно Указание за планиране, организиране и отчитане дейността на РЗИ по опазване на общественото здраве през 2023 г., е изготвен „Доклад за влиянието на атмосферния въздух върху здравето на населението на област Габрово (град Габрово) за 2022 г. *“*.

Наблюденията на качеството на атмосферния въздух за гр. Севлиево за 2024 г. показват, че няма превишения на пределно допустимите концентрации на $ФПЧ_{10,}$ серен диоксид (SO_2) , азотен оксид, азотен диоксид, въглероден оксид и озон.

Има установени 9 бр. проби нестандартни със среднодененощни концентрации, които са 9,0 %. Броят на превишаванията не надхвърля максимално допустимите 35 пъти в рамките на една календарна година. Най-високи стойности на среднодененощните концентрации, включително всички превишения са от 8 до 125 $\mu g/m^{3.}$

Показателите по групи болести бележат значителни различия при отделните възрастови групи, като при децата заболеваемостта е много по-голяма. Най-голям е процентът на регистрираните остри инфекции на горните дихателни пътища.

Влияние върху динамиката на заболеваемостта до голяма степен оказват индивидуалните особености, моделът на живот, жизнената и трудовата среда, наличието на вредни навици, както и възрастта.

В заключение, не могат да се направят категорични изводи за непосредствено влияние на качеството на атмосферния въздух върху здравния статус на населението в гр. Севлиево

IV.Препоръки към общинските власти за намаляване имисионните нива на замърсителите, с цел ограничаване на тяхното вредно въздействие върху здравето на населението

1. Уличната мрежа редовно да се почиства механично и да се измива.
2. Правилно да се организира и регулира уличното движение.
3. Пътната настилка да се поддържа в добро състояние.
4. Да се осъществява контрол при изпълнението на строително-ремонтни дейности.
5. Да се стимулира повишаване на енергийната ефективност на жилищните и обществени сгради.
6. Да се извършва периодичен контрол на газовите емисии, излъчвани от градския транспорт.

V. Предоставена информация от Община Севлиево за предприетите мерки за подобряване качеството на атмосферния въздух през 2024 г.

1. Извършено е машинно измиване – 60 м/с и 120 м/с метене с автометачка на уличните платна и тротоарните площи в град Севлиево .
2. подобряване на пътните настилки в Община Севлиево- ремонтирана е общо 32 211 кв.м асфалтова настилка и 18 861 кв.м. в селата от общината.
3. Засаждане на дълготрайна дървесна растителност в град Севлиево – Засадениса 240 дървета в парковете и тротоарните площи в града.